

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„COSTIN C. KIRIȚESCU“

Vol. 440

Colectia
BIBLIOTECA ECONOMICĂ

Seria
*Probleme
economice*

CÂTEVA CONSIDERAȚII GENERALE
PRIVIND DATORIA PUBLICĂ

Varujan VOSGANIAN

ISBN 978 - 973 - 159 - 188 - 9

Centrul de Informare și Documentare Economică

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„COSTIN C. KIRIȚESCU”
Centrul de Informare și Documentare Economică

CÂTEVA CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND DATORIA PUBLICĂ

Varujan VOSGANIAN

Centrul de Informare și Documentare Economică

Editat de CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE ECONOMICĂ
REDACTOR-ȘEF – VALERIU IOAN-FRANC

Redactor: ADELINA BIGICĂ
Concepție grafică, machetare și tehnoredactare: VICTOR PREDĂ
CIDE/STUDII/PROBLEME: Prob-VosganianConsideratii_440.doc

Redacția și administrația: București, Calea 13 Septembrie nr. 13, sectorul 5,
cod poștal 050711, telefon: 0040-21-318 24 38, telefax: 0040-21-318 24 32
Adresa poștală: București 5, căsuța poștală 5-72

Materialele cuprinse în acest volum pot fi reproduse numai cu aprobarea
conducerii Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirilăscu”.

Volumele seriei pot fi identificate și comandate fie în colecție anuală, respectiv ISSN 1222-5401,
fie pe fiecare titlu în parte, respectiv pe ISBN alocat fiecărui volum.

Pentru volumul de față: ISBN: 978-973-159-188-9

CÂTEVA CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND DATORIA PUBLICĂ

Rezumat

Prezentul studiu își propune să prezinte câteva considerații privind evoluția datoriei publice a României în perioada 2009-septembrie 2015, inclusiv câteva scenarii pentru orizontul pe termen mediu și lung.

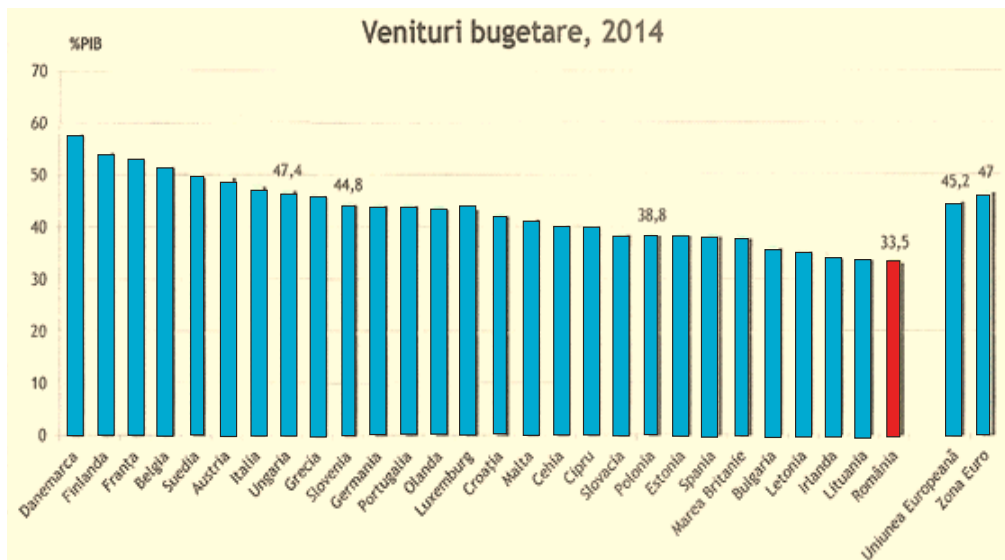
Aceste considerații au în vedere corelația dintre datoria publică și deficitul public, impactul pe care deficitul public îl are asupra datoriei publice și posibile vulnerabilități care pot interveni în viitor.

În fundamentarea evaluărilor mele am utilizat serii de date oferite la zi de Ministerul Finanțelor Publice, dar și opinii exprimate de Consiliul Fiscal, Banca Națională a României și date sintetizate de către Eurostat.

CÂTEVA CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND DATORIA PUBLICĂ

Economia României este, într-o anumită privință, expresia unui paradox. Printre statele Uniunii Europene ne situăm pe unul din ultimele locuri în ceea ce privește nivelul datoriei publice, dar, în același timp, pe ultimul loc în ce privește nivelul veniturilor bugetare, ambele calculate ca procent în PIB. Potrivit unei logici firești, o țară ar trebui să aibă deficite cu atât mai mari cu cât veniturile sale sunt mai neîndestulătoare, ceea ce ar duce la o datorie publică în creștere. Și totuși, cel puțin în ce privește România, nu este deloc așa. Deși nu este obiectul lucrării de față, vom aminti și un alt paradox, simultan, dar nu corelat cu cel dintâi. State cu nivele de venituri ridicate ca procent în PIB înregistrează datorii publice dintre cele mai mari. Este suficient, în acest sens, să dăm cazul Italiei ale cărei venituri bugetare, ca pondere în PIB, se apropie de 50%, cu toate acestea, cum vom vedea, înregistrează unul dintre nivelele cele mai ridicate ale datoriei publice, atât în valori nominale, cât și în cifre procentuale, în raport cu produsul intern brut.

Iată, de pildă, care este, pentru statele Uniunii Europene, situația în ceea ce privește nivelul veniturilor bugetare ca procent în PIB, pentru anul 2014:

Se observă că, din păcate, România deține ultimul loc, la mare distanță față de media europeană (31,5% față de 46,2%). Urmărirea, în evoluție, a eficienței administrării fiscale, nu este de natură să ofere auspicii favorabile pentru șansa re poziționării României în acest clasament. S-a constatat, dimpotrivă, pe termen mediu, o reducere a ponderii veniturilor bugetare în PIB-ul României. În ceea ce privește, de pildă, situația veniturilor bugetului consolidat decembrie/decembrie, se observă o scădere a acestora în perioada 2008-2014, în ciuda faptului că nivelul de ansamblu al impozitării a crescut iar efectele crizei economice păreau resorbite. Potrivit datelor oferite de Ministerul Finanțelor Publice, veniturile bugetului consolidat decembrie/decembrie în anul 2008 erau de 32% din PIB, în timp ce în anul 2014 ele coborâseră la 31,7%. Dacă socotim și faptul că, spre deosebire de anul 2008, în anul 2014 1,6% din venituri se datorau sumelor de la Uniunea Europeană, în contul plăților efectuate, ceea ce nu era cazul în anul 2008, diferența urcă la 1,9% din PIB. Și asta, repet, în condițiile în care, între timp, impozitarea crescuse (TVA, de pildă, urcase de la 19% la 24%).

Pentru anul 2016, scăderea veniturilor bugetare, în varianta cash, este prognozată a fi, indiferent de poziția mai mult sau mai puțin pesimistă a celui care o face, semnificativă. Veniturile bugetului consolidat vor coborî la 31% din PIB. Guvernul motivează această scădere prin impactul pe care îl vor avea modificările noului Cod fiscal și care sunt estimate la cca 10,2 miliarde de lei (1,36% din PIB). Dacă, însă, luăm în calcul, pe aceeași logică prezentată mai sus, și sumele de la Uniunea Europeană în cadrul cheltuielilor efectuate (de data asta în contul exercițiului bugetar 2014-2020), atunci se poate constata că veniturile prognozate ale bugetului consolidat, provenite din colectarea internă coboară la un procent situat în jur de 29%. Potrivit datelor oferite de Ministerul Finanțelor Publice¹, sumele primite de la UE și alți donatori în contul plăților efectuate în prefinanțări aferente cadrului financiar 2014-2020 sunt prognozate a fi de 8,973 mld lei, echivalent cu 1,2% din PIB². Ar fi pentru prima oară când colectarea bugetară, aferentă bazei de impozitare, ar coborî sub 30%.

S-ar putea pune, totuși, întrebarea cum este posibil ca în lăuntru al aceleiași Uniuni Europene să fie diferențe atât de mari în colectarea impozitelor? E drept că, în ceea ce privește politica fiscală, nu există o uniformizare iar proiectele europene care sugerau că începând cu jumătatea acestui deceniu să se facă primii pași în privința unei politici fiscale comune nu s-au materializat, lăsând loc Pactului Fiscal, un nou angajament care aduce noi constrângeri față de Tratatul de la Maastricht. Cu excepția impozitelor directe, între România și țările membre ale zonei euro nu există diferențe prea mari, ba am putea spune că în anumite componente ale sistemului de taxe și impozite - cum ar fi, de pildă, TVA sau contribuțiile pentru asigurări sociale - România a avut, în perioada 2010-2014, nivele dintre cele mai înalte³. Prin comparație cu alte state europene nu se poate

¹ http://discutii.mfinante.ro/static/10/Mfp/proiect_buget2016/Anexanrl.pdf

² PIB 2016 este estimat la 746 mld lei.

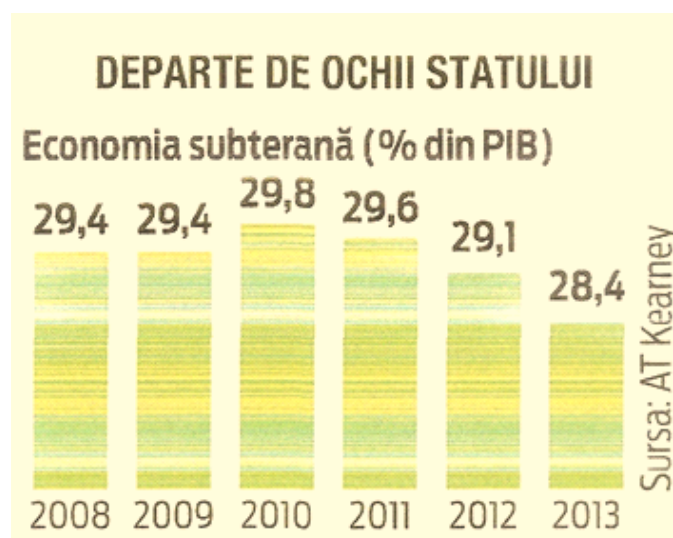
³ În ce privește TVA, cât timp România a avut nivelul de 24%, doar două țări din UE aveau o taxare mai mare: Ungaria, 27% și Suedia, 25%.

spune, așadar, că taxarea din România este relaxată. Și atunci cum este posibil să existe diferențe atât de mari?

De fapt, dacă luăm în calcul doar economia vizibilă, supusă impozitării, diferențele nu sunt atât de mari. Cu alte cuvinte, economia fiscalizată nu poate oferi surprize prea mari, în sensul resurselor. Din această perspectivă, înăsprirea controalelor antifraudă asupra micilor întreprinzători, controale efectuate în ultima vreme, pot fi trecute mai degrabă în registrul exceselor decât al luptei pentru reducerea evaziunii fiscale.

Procentul redus al veniturilor bugetare se datorează, în primul rând, nivelului ridicat al economiei subterane. Aceasta este estimată, pentru România, la peste 28% din PIB. Este interesant faptul că, odată cu intrarea României în Uniunea Europeană, economia subterană nu s-a redus, ci dimpotrivă. Un document al Consiliului Fiscal⁴ relevă faptul că în ultimii ani evaziunea fiscală a căpătat proporții alarmante, cu deosebire cea privind TVA.

Economia subterană reprezintă în România aproape o treime din produsul intern brut (sau circa 40 de miliarde de euro).

Prin comparație, țări precum Franța sau Marea Britanie au un nivel al economiei subterane sub 10%, iar Germania de cca 13%. De aceea, o comparație între nivelele de colectare a veniturilor bugetare, fără luarea în seamă a acestor diferențe în ceea ce privește procentul economiei naturale și cel al economiei subterane în formarea produsului intern brut este nerelevantă.

⁴ Vezi Ionuț Dumitru - Două cercuri vicioase în domeniul fiscal-bugetar, <http://www.consiliulfiscal.ro/R20140715ID.pdf>.

Este drept că, pe termen scurt, modificările Codului fiscal pot aduce scăderi de venituri. Așa s-a întâmplat și în anul 2005, atunci când s-a procedat la o reducere importantă a impozitului pe profit și a impozitului pe venit, prin introducerea cotei unice de 16%^{5,6}, așa se va întâmpla și în anul 2016. În anul 2005, recuperarea veniturilor s-a făcut în timpul unui singur an, veniturile bugetare continuând să crească, în valoare nominală, până în anul 2008, o dată cu creșterea economică, dar și în termeni reali.⁷ În ceea ce privește recuperarea scăderilor de venituri rezultate din actualele modificări ale Codului fiscal, Consiliul Fiscal este mai puțin optimist⁸. Tocmai acestor previziuni pesimiste li se datorează și repunerea în discuție a nivelului datoriei publice guvernamentale, după ce evoluția ultimilor ani ne îndreptățește să credem că ea a intrat pe un palier de stabilitate. Anticipări similare prezintă și Comisia Europeană, care, însă, și-a nuanțat prognozele pentru anii viitori. În timp ce în cadrul prognozei de primăvară 2015 se anticipa, pe fundalul modificărilor Codului fiscal, un deficit de 3,5% în anul 2016, în cadrul prognozei de toamnă aceste anticipări au fost modificate, în sensul ca depășirea pragului de 3% este așteptat să se petreacă abia în 2017. Iată care este prognoza pentru România, pe termen mediu:⁹

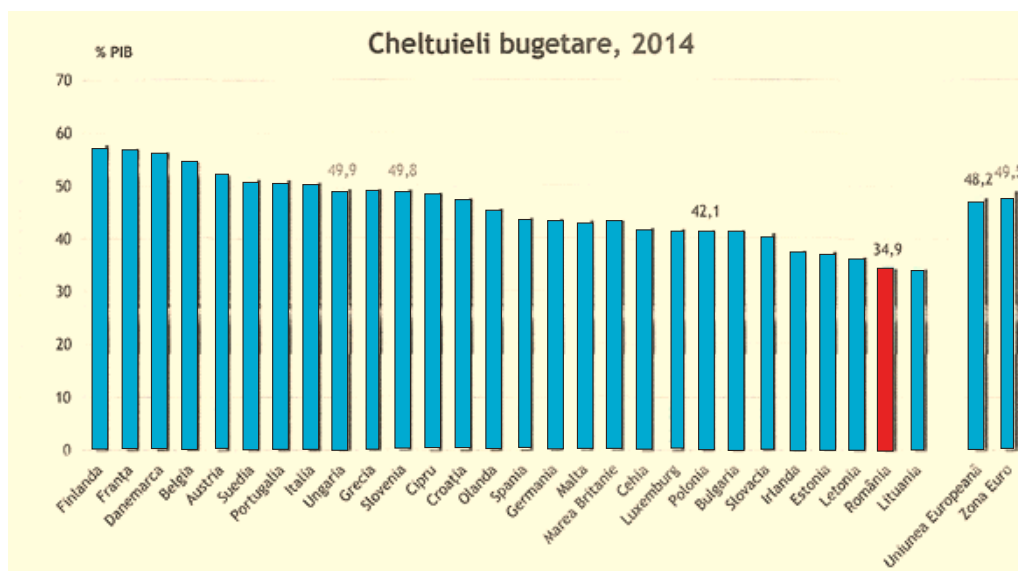
-
- 5 În decembrie 2004, s-a procedat la o reducere importantă a impozitului pe profit, de la 25% la 16%, dar mai ales a impozitului pe salarii, de la cotă progresivă de 18-40%, funcție de venit, la o cotă unică de 16%.
- 6 Reducerea nu a fost doar la nivelul de ansamblu al veniturilor bugetare, dar și înăuntrul diferitelor componente ale bugetului consolidat, prin faptul că o cotă mai mare a impozitului pe salarii a rămas la nivelul administrațiilor locale. Acest fapt, coroborat și cu boom-ul de pe piața imobiliară au permis municipalităților să-și sporească veniturile și să înlăunească condițiile pentru emiterea titlurilor municipale. De altfel, se poate constata evoluția importantă a datoriei publice locale începând cu anul 2005.
- 7 Între 2006 și 2008, de pildă, veniturile bugetare au crescut cu cca 60%, de la 100 miliarde lei la 160 miliarde lei, iar ca procent în PIB, de la 31,8% la 32%. Dacă socotim evoluțiile doar pe primele nouă luni ale anului, adică ignorând efectele crizei economice care a început să afecteze veniturile bugetare începând cu octombrie 2008, diferențele sunt chiar și mai mari. Veniturile bugetare, în perioada 1 ianuarie-31 septembrie 2008, în sumă de 120 miliarde de lei, au fost cu peste 70% mai mari în valoare nominală decât cele ale perioadei corespunzătoare a anului 2006 (70 mld lei). (vezi Buletinul economic din www.mfinante.ro)
- 8 Consiliul Fiscal consideră că efectele de runda întâi (cele care decurg din reducerea veniturilor) vor prevala asupra celor de runda a doua (cele care decurg din stimularea economică prin reducerea fiscalității), astfel încât vor duce la derapaje semnificative ale deficitului bugetar și a celui structural. Definind scenariul de bază ca fiind caracterizat de deficite efective de 1,1% din PIB în 2016 și 2017 și de deficite efective consistente cu un deficit structural de 1% în anii 2018 și 2019, deficitele efective care ar prevala în urma adoptării proiectului noului Cod fiscal ar fi de 3,1% din PIB în 2016, 2,7% din PIB în 2017, 3,5% din PIB în 2018 și 3,7% din PIB în 2019. În baza ipotezelor descrise în nota de subsol anterioară, nivelul corespunzător al deficitului structural este estimat a fi de 3,2%, 3,3%, 4,7% și 5,5% din PIB potențial în 2016, 2017, 2018 și, respectiv, 2019. Vezi <http://www.consiliulfiscal.ro/Opinie-Cod-Fiscal-final.ro>, pag. 12.
- 9 http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/countries/romania_en.htm

Indicatorul macroeconomic	2014	2015	2016	2017
Creșterea PIB (% an/an)	2,8	3,5	4,1	3,6
Inflație (% an/an)	1,4	-0,4	-0,3	2,3
Șomaj (%)	6,8	6,7	6,6	6,5
Echilibrul bugetar (% PIB)	-1,4	-1,2	-2,8	-3,7
Datoria publică (% PIB)	39,9	39,4	40,9	42,8
Contul current (% PIB)	-0,4	-0,8	-1,9	-2,8

În ce privește, însă, nivelul veniturilor bugetare în PIB, luând în calcul estimările *Raportului privind situația macroeconomică pe anul 2016* elaborat de Guvernul României cu prilejul prezentării proiectului bugetului de stat și a celui de asigurări sociale în Parlament (decembrie 2015), coroborat cu concluziile Consiliului Fiscal, putem concluziona ca această poziționare pe ultimul loc a României între economiile UE nu se va schimba în viitorul apropiat.

Interesant este faptul că o poziție relativ similară deține România și în ceea ce privește datoria publică. În perspectivă istorică, acest lucru s-a datorat faptului că România se află pe unul din ultimele locuri și în ceea ce privește nivelul cheltuielilor bugetare, ca procent în PIB. Iată care erau datele anului 2014:

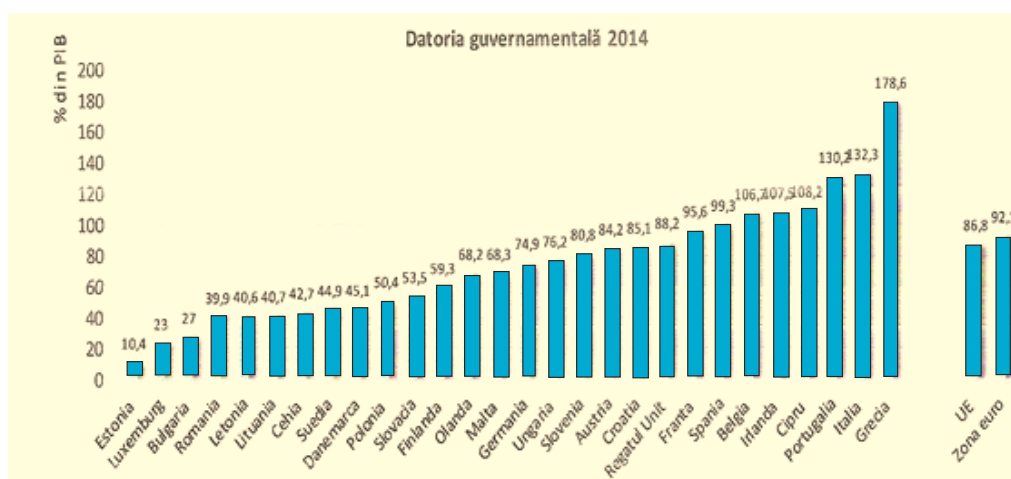

Sursa Eurostat

În perioada deceniului de creștere economică, 1999-2008, România a experimentat, în comparație cu alte economii europene, o strategie a deficitelor reduse, ceea ce a făcut ca datoria publică a României să coboare până la cca 20% din PIB în anii 2007-2008 și la numai 12-13% din PIB, potrivit metodologiei UE. Dacă avem în vedere doar datoria publică guvernamentală, scăderea în

perioada 2000-2008 a fost chiar mai importantă, având în vedere că, practic, până în anul 2005 datoria publică locală a fost neglijabilă (până în 2003) sau foarte mică (în 2003-2004 sub 0,3%). În anul 2008, datoria publică locală ajunsese la 9,2 mld lei, ceea ce reprezenta 1,75% din PIB.

Iată, prin comparație, situația economiilor UE, după criteriul datoriei publice guvernamentale, ca procent în PIB, în anul 2014:

Sursa Eurostat

Pare ciudat că o țară ca România, cu un procent al veniturilor bugetului consolidat sub 33% ajunge să aibă, ca procent în PIB, o datorie guvernamentală de două ori și jumătate mai mică decât cea a Franței, care atinge un nivel al veniturilor bugetului consolidat de peste 50%, ori o datorie de trei ori și jumătate mai mică decât a Italiei, ale căror venituri în buget se apropie de 50%.

Acesta este paradoxul de care vorbim. Iar dacă România nu ar fi trecut prin criza anilor 2009-2011, cu deficite bugetare importante, atunci diferența ar fi fost și mai evidentă.

Trebuie să acceptăm faptul că în politica fiscal-bugetară a României a existat, în permanență, o anumită prudență în angajarea unor deficite bugetare mari. Este drept că percepția publică este oarecum diferită, dar cifrele arată fără puțință de tăgadă că, cel puțin în ultimul deceniu și jumătate, politica fiscal-bugetară a fost mai degrabă prudentă. Chiar și pentru anul 2008, putem constata că, dând deoparte titlurile de despăgubire emise de ANSVP și deficitul administrației locale, bazat îndeosebi pe emisiunile de titluri municipale, deficitul bugetar pe cash se situează tot în jurul limitei de 3% din PIB. Motivele acestei prudențe țin, în parte, de starea de permanentă monitorizare în care s-a aflat (și s-a complăcut) România, dar și unei slabe capacități de refinanțare a deficitelor de pe piața internă, trăsătură pe care economia românească a păstrat-o, cu rare excepții, în toată perioada de după 1990.

Trebuie, totuși, să admitem că acest paradox este și rezultatul unei anumite culturi a sărăciei, cronicizate în România, nu doar după 1990, ci cu mult înainte. Precaritatea vieții de zi cu zi, devenită chiar asumare de destin național și încetățenită în mentalități într-un mod de-a dreptul folcloric, a fost însoțită de o precaritate a infrastructurilor, a calității politicilor publice, a standardului de viață al bugetarilor. Să ne amintim că, de pildă, în anul 2004, pensia medie se situa la un nivel incredibil de 230 de lei, în condițiile în care cursul de schimb euro-leu era, în medie, cca 4 lei pentru un euro. În timpul mandatului meu de ministru al economiei (2012-2013), câștigul mediu net în acest minister de sinteză era de doar 1500 de lei, echivalentul a 340 euro!

Paradoxul în care se situează economia românească, acela de a avea cele mai mici venituri bugetare dar și una dintre cele mai mici datorii guvernamentale (ambele ca procent în PIB), este și rezultatul unei asimetrii în politica de integrare europeană, asumate de guvernanți, între politica de îndeplinire a criteriilor de convergență nominală și a celor privind atingerea convergenței reale.

În perioada postaderare, prioritatea politicilor publice a fost îndreptată îndeosebi în sensul îndeplinirii criteriilor convergenței nominale. Dezbateră publică a fost centrată îndeosebi în jurul acestei teme. Mai mult decât atât, deși nu era obligată să o facă, nefacând parte din zona euro, România a fost una dintre primele țări care a dat semnalul aderării la Pactul Fiscal European, pe care l-a și semnat în martie 2012. În ciuda unor derapaje, în perioada 2008-2011, putem spune că România s-a încadrat în criteriile convergenței nominale, anume acelea care țin de deficitul bugetar, de datoria publică, de inflație și de referențialul de dobândă. Anul 2014 a fost cel dintâi când România a îndeplinit, pentru prima oară, cei cinci indicatori ai convergenței nominale¹⁰.

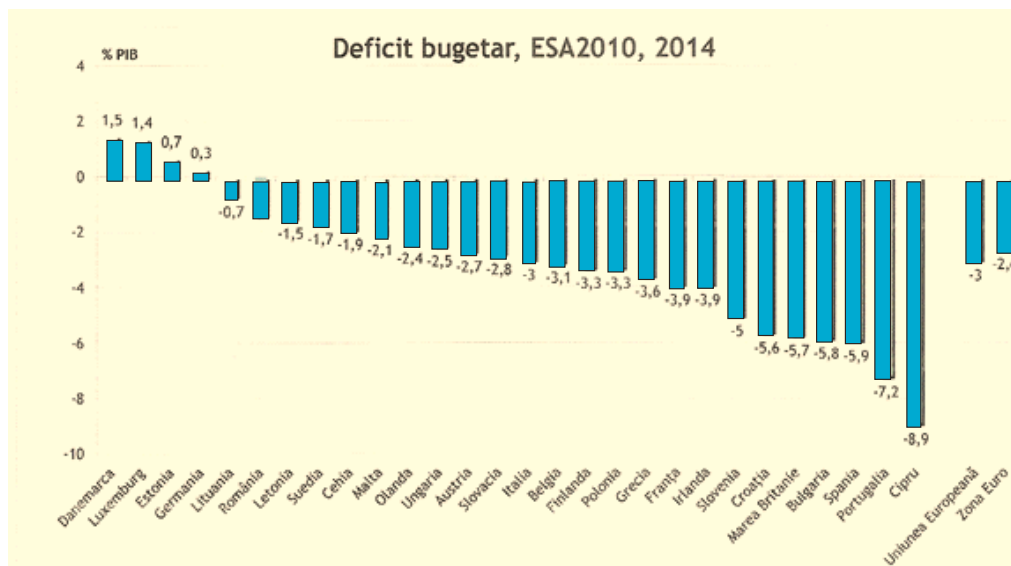
În ceea ce privește convergența reală, s-au realizat unele progrese, îndeosebi pe fundalul creșterii economice din perioada 2000-2008. De pildă, PIB/loc la paritatea puterii de cumpărare, a crescut între anii 2000 și 2015 de la 22% la 50%. Există, însă, o seamă de diferențe, inclusiv cele care țin de standardul de viață, care duc la persistența unor decalaje între România și statele din zona euro. De fapt, atingerea criteriilor de convergență reală ar putea fi certificate prin accelerarea procesului de aderare la zona euro, ceea ce nu este cazul încă pentru țara noastră. E drept însă că, dacă în ceea ce privește convergența nominală, există o seamă de criterii precise, nu același lucru se poate spune și în ceea ce privește convergența reală.

Dincolo de orice ambiguitate cu privire la definirea criteriilor privind convergența reală, câteva repere ne indică faptul că România înregistrează mari decalaje în această privință, și mă refer îndeosebi la PIB/locuitor (inclusiv prin ponderarea cu PPS), la precaritatea infrastructurilor și la disparitățile regionale.

Iată, de exemplu, care este situația, în ceea ce privește deficitul bugetar și deficitul structural, în anul 2014:

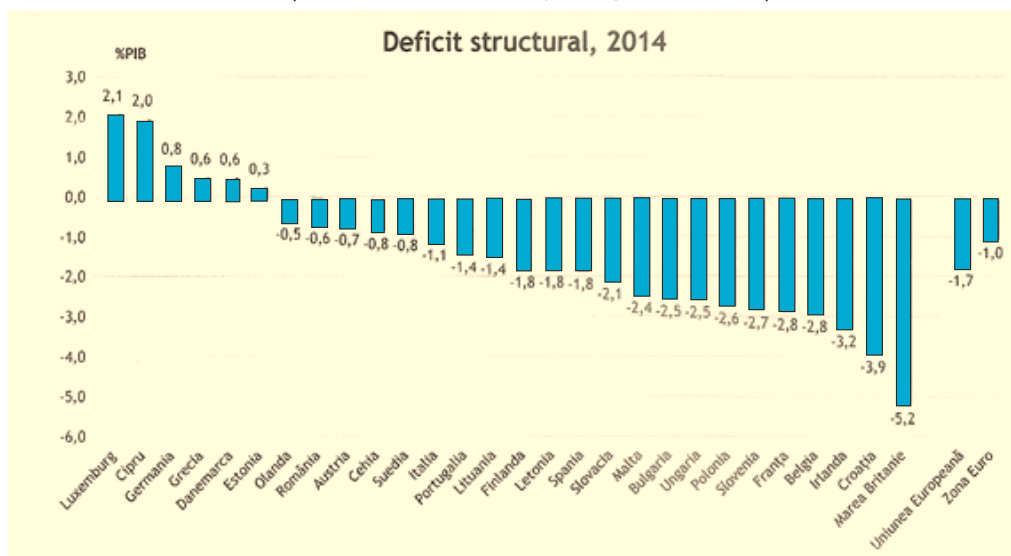
---

¹⁰ Vezi în această privință Mugur Isărescu - *Convergența nominală versus convergența reală*, 20 aprilie 2015, file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/R20150420Guv.pdf.

Sursa: Eurostat

România are o situație favorabilă și dacă avem în vedere deficitul structural, având în vedere corelația dintre deficitul bugetar și PIB potențial:

Sursa: Eurostat

Personal, consider că pentru o țară cu o infrastructură atât de precară cum este România, un deficit bugetar de 1,5% este un lux pe care țara noastră nu și-l poate permite. România a aderat la Pactul Fiscal mai degrabă din considerente de natură politică decât din necesități de natură economică. Pactul Fiscal era o

urgență pentru statele cu datorii publice mari și cu perspective alarmante în ceea ce privește finanțarea acestora. Nu este și cazul României, care nu a experimentat strategia deficitelor mari, a cărei datorie publică este relativ redusă, iar costul ei, chiar dacă este important, este, totuși, suportabil. Voința politică este însă aceea ca România să nu facă notă discordantă în concertul european, ceea ce a dus la aderarea imediată la Pactul Fiscal. Realitatea economică arată că, totuși, constrângerile impuse de Pact sunt dificil de respectat, în condițiile în care veniturile bugetarilor trebuie să crească, iar finanțarea politicilor publice (educație, sănătate, investiții) trebuie ameliorată.

Opinia mea este aceea că deficitul bugetar ar trebui să se situeze cât mai aproape de 3% din PIB, iar deficitul bugetar să fie atent îndreptat în special către infrastructură, în diferitele sale înfățișări, de la infrastructura de transport până la cea sanitară ori școlară. Această opțiune presupune, însă, două condiții, pentru a evita, pe de o parte, riscul derapajelor privind deficitul, iar pe de alta, nesustenabilitatea datoriei publice.

Evitarea derapajelor privind deficitul bugetar presupune ca administrarea fiscală să se facă printr-o bună cunoaștere a mediului economic, printr-o informatizare a sistemului fiscal și prin interoperabilitate instituțională. Aceasta ar fi premisa unei monitărizări atente și unei previzionări a veniturilor bugetare, astfel încât nivelele de colectare să fie atinse. Presupune, în același timp, existența, în permanența a unui scenariu B, de avarie, în privința realocării unor cheltuieli, în cazul în care veniturile înregistrează orice abatere.

În ceea ce privește datoria publică, trebuie să existe o atentă corelație între evoluția datoriei publice și a PIB. Căci avem în vedere, în ceea ce privește sustenabilitatea, nu nivelul nominal al datoriei publice ci, în primul rând, nivelul datoriei publice ca procent în PIB.¹¹

În ceea ce privește evoluția datoriei publice, ea este prezentată, pentru perioada 2010-2015 (septembrie), ca nivel total, cât și, separat, datoria publică internă și cea externă, în anexele 1-2.

Este interesant, în primul rând, să realizăm o corelație între nivelul dintre datoria publică și valoarea nominală a deficitului cash al bugetului consolidat:

Anul	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Datorie publică Total Metodologie națională	109,8	157,6	219,7	254,8	272,5	294,6	318,8
Datorie publică Total Metologie UE	69,0	118,5	159,6	193,2	222,8	242,2	265,7
Deficit buget consolidat		36	33	23,9	14,8	18,7	12,5

¹¹ Iată un exemplu, în această privință. Datoria publică guvernamentală a crescut între 2004 și 2008, în termeni nominali, de două ori, de la 55,6 mld lei la 100 mld lei, cu toate acestea, ca procent în PIB, ea a scăzut de la 22,6% la 19,5%.

Se observă din analizarea acestor serii de date că între evoluția datoriei publice și cea a deficitului bugetar există o strânsă corelație. Practic, o mai mare parte a creșterii datoriei publice se datorează deficitelor bugetului public. Se pune, totuși, întrebarea, de ce există o diferență atât de mare între creșterea datoriei publice și ceea ce se adaugă din cauza deficitelor bugetare. De remarcat, în primul rând, faptul că, an de an, creșterea datoriei a fost mai mare decât deficitul bugetar. Explicațiile acestei situații sunt cel puțin două:

- utilizarea garanției statului. Potrivit metodologiilor utilizate în calcularea deficitelor bugetare, garanțiile nu se includ în deficitul bugetar decât în momentul în care ele devin exigibile. Ele, însă, se iau în calcul la datoria publică din momentul în care se nasc. Un astfel de exemplu îl constituie programul prima casă, care a adăugat datoriei publice, fără să adauge, în mod corespunzător deficitului bugetar.
- realizarea unui *buffer* pentru a reduce riscurile ce ar decurge din presiunile asupra datoriei publice. În diferite perioade, ca ordin de mărime, *bufferul* a ajuns la cca 25-30 miliarde lei (6-7 miliarde euro).

În acest fel se explică și diferența considerabilă dintre datoria publică exprimată potrivit metodologiei UE și cea exprimată potrivit metodologiei naționale:

mld RON

Anul	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Datoria publică potrivit metologiei UE	69,0	118,4	159,6	193,2	222,8	242,7	265,7	259,1
Din PIB	13,2	23,6	29,9	34,2	37,3	38,0	39,9	37,8
Datoria publică potrivit metologiei naționale ¹²	109,8	147,3	194,5	223,3	240,8	267,1	295,7	292,4
Din PIB	20,9	28,9	36,4	39,5	40,4	41,9	44,4	41,5

În ceea ce privește datoria publică locală, se observă că ea a înregistrat creșteri importante în perioada 2004-2008, intrând apoi pe un palier de stabilitate, între 2,2% din PIB și 2,4% din PIB.

Aceasta s-a datorat în mare parte politicii precaute pe care a dus-o Ministerul Finanțelor care, potrivit legii, trebuie să avizeze împrumuturile administrației locale, precum și emisiunile de obligațiuni municipale.

În ceea ce privește evoluția datoriei publice guvernamentale în perioada 2008-2015, se pot observa câteva lucruri.

- În preajma crizei economice, potrivit metodologiei UE, România are o datorie publică totală de numai 13,2% din PIB, ceea ce o situează printre țările cu cea mai mică datorie publică, devansată numai de Estonia și Luxemburg. Diferența dintre datoria publică a României și media UE era semnificativă, cea din urmă fiind de peste 60% din PIB. Se observă că România își

¹² În conformitate cu OUG 64/2007 privind datoria publică.

---

păstrează o poziție bună în clasamentul european și în anul 2014, fiind devansată doar de Estonia, Luxemburg și Bulgaria. Dacă în 2008 datoria publică a României se afla la puțin peste o cincime din media țărilor UE, în anul 2014 ponderea urcase la peste 45% (39,8% din PIB față de media europeană de 86%).

- Un rol important în creșterea datoriei publice l-au avut deficitele bugetare înregistrate cu deosebire în anii 2009-2011. Aceasta a făcut ca datoria publică, potrivit metodologiei naționale să se dubleze în 2011 față de 2008 (223 mld lei față de 109,8 mld lei) iar potrivit metodologiei UE de aproape trei ori (193,2 mld lei față de 69 mld lei).
- În perioada 2009-2010, creșterea nominală a datoriei publice a fost însoțită de creșteri corespunzătoare ale datoriei publice, ca procent în PIB, datorită faptului că ea s-a petrecut pe fundalul recesiunii economice. Practic, cea mai mare parte a creșterii datoriei publice ca procent în PIB a fost înregistrată în anii 2009-2010.
- În ciuda faptului că, în anul 2010, indicatorii macroeconomici au înregistrat o relativă ameliorare (deficitul bugetar 6,4% din PIB în 2010 față de 8,5% din PIB în 2009; PIB -0,8% față de -7,1%), totuși datoria publică a crescut cu mai mult decât contribuția deficitului bugetar și asta s-a datorat mai ales politicii Ministerului Finanțelor Publice de a constitui un *buffer* pentru a preveni posibilele riscuri ce ar fi decurs din escaladarea datoriei publice și a necesităților privind rostogolirea datoriei pe termen scurt, în condițiile înrăutățirii condițiilor pieței.
- Începând cu anul 2010 în componența datoriei publice guvernamentale se regăsesc, în cadrul datoriei publice directe, împrumuturile de la FMI și de la Uniunea Europeană .
- Începând cu anul 2011, pe fondul reluării evoluției pozitive a PIB, creșterile nominale ale datoriei publice nu se mai regăsesc ca atare în evoluția datoriei publice, ca procent în PIB: în ciuda faptului că, între septembrie 2015 și decembrie 2011, datoria publică, potrivit metodologiei naționale, a crescut de la 223,3 mld lei la 292,4 mld lei, proporția în PIB nu se modifică substanțial (41,5% în septembrie 2015 față de 39,5% în decembrie 2011 cu un maxim de 44,4% în 2014). Același fenomen se observă și în cazul datoriei publice potrivit metodologiei UE. Deși datoria publică nominală crește de la 193,2 mld lei în 2011 la 259,1 mld lei în 2015 (cu cca 34%), evoluția corespunzătoare ca procent în PIB nu are decât o variație de 10,5%.
- Anul 2015 este cel dintâi când datoria publică înregistrează o scădere atât ca valori cât și ca procent.
- De asemenea, utilizarea, în structura datoriei publice, a unor termene de maturitate mai lungi pentru împrumuturi permite evitarea imobilizării unui *buffer* în sumă atât de mare.
- În cadrul structurii datoriei publice se observă o anumită creștere a ponderii datoriei publice guvernamentale externe în dauna celei interne. Dacă în anul 2008, datoria guvernamentală externă avea o pondere de 39% din

totalul datoriei (9,8 mld euro din totalul de 25,2%), în anul 2015 ea ocupa o pondere de 46,7%.

Se observă de asemenea, că datoria publică directă este cea care contribuie integral la sporirea ponderii datoriei publice în PIB. Atât datoria publică garantată (2,17% din PIB în 2015 față de 1,64% în 2008), cât și datoria publică locală (2,17% din PIB în 2015 față de 1,76% în 2008) se găsesc, în toată această perioadă, pe un palier de stabilitate în jurul ponderii de 2% din PIB.

Potrivit Ministerului Finanțelor Publice, în anul 2014 toți indicatorii de risc s-au încadrat în limitele stabilite prin Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2014-2016, după cum rezultă din prezentarea riscurilor financiare în tabelul de mai jos:¹³

Indicatorii de risc	31/12/2013	31/12/2014	Ținte indicative conform Strategiei 2014-2016
A. Riscul valutar			
Ponderea datoriei în lei în total datorie (% din total)	39,8%	39,6%	35% (minim) - 50%
Ponderea datoriei publice guvernamentale în euro în total datorie în valută (% din total)	83,0%	81,9%	75% (minim) - 90%
B. Riscul de refinanțare			
Ponderea datoriei scadente în termen de 1 an (% din total)	17,0%	17,0%	10%-20% (maxim)
Ponderea datoriei în lei scadente în termen de 1 an (% din total)	28,0%	24,0%	25% - 35% (maxim)
Maturitatea medie rămasă pentru total datorie (ani)	4,8	5,3	4,5 ani (minim) - 6,5 ani
Maturitatea medie rămasă a datoriei în lei (ani)	<u>3,5</u>	<u>3,6</u>	<u>2,5 ani (minim) - 4,5 ani</u>
C. Riscul de rată de dobândă			
Ponderea datoriei care își modifica rata dobânzii într-un an (% din total)	18,0%	22,0%	20% - 30% (maxim)
Ponderea datoriei în lei care își modifica rata dobânzii într-un an (% din total)	12,0%	19,0%	25% - 35% (maxim)

Aș dori să fac, în încheiere, câteva considerații cu privire la serviciul datoriei publice și la proiecția acesteia, așa cum rezultă din anexele la prezentul studiu, și

¹³ Vezi MFP - Strategia de administrare a datoriei publice pentru perioada 2015-2017, <http://discutii.mfinante.ro/static/10/Mfp/buletin/executii/Strategiaadministraredatpubguv20152017.pdf>.

---

care are în vedere proiecția datoriei publice așa cum a fost ea contractată la sfârșitul lunii octombrie 2015.

Vârful de plată, în perioada 2009-2015, pentru costul datoriei publice, constând în dobânzi și comisioane, a fost anul 2013, când aceasta a ajuns la 10,3 mld lei (1,5% din PIB).

- În anul 2016, se preconizează un nou vârf al costului datoriei publice, de 10,6 mld lei din PIB. Ca procent în PIB, însă, se va înregistra o scădere, câtă vreme, potrivit estimărilor, PIB ar urma să-și continue creșterea, previziunile guvernamentale scontând pe o creștere a acestuia de 4,1%.
- Totalul dobânzilor și al comisiunilor ar urma să scadă până în anul 2022, coborând, odată cu anul 2017, la sub 1% din PIB.
- Potrivit situației prezentate în anexă, împrumutul de la FMI va fi returnat integral până la sfârșitul acestui an, iar cel de la Uniunea Europeană, până în anul 2019.
- Totuși, aceasta previziune a Guvernului este nerelevantă câtă vreme ea are în vedere doar situația îndatorării, așa cum se prezintă ea acum. În opinia Consiliului Fiscal, datoria publică prezintă unele vulnerabilități care decurg din implicațiile fiscal-bugetare ale aplicării noului Cod fiscal.¹⁴ Aceste vulnerabilități s-ar datora următoarelor:
  - creșterea deficitului bugetar în anii 2016-2018 la peste 4,5% din PIB;
  - apariția efectelor prociclicității, agravate de măsurile de creșteri salariale;
  - expunerea băncilor față de stat este cea mai mare din Europa (22%) și în acest fel capacitatea suplimentară de absorbție a datoriei publice este redusă. Cu alte cuvinte, capacitatea de refinanțare a deficitelor de pe piața internă este restrânsă.

În această privință, evoluțiile anului 2016 vor fi hotărâtoare pentru asigurarea stabilității datoriei publice în orizontul anilor 2020. Cu atât mai mult cu cât este un an electoral, iar Guvernul nu are o susținere politică explicită în Parlament, fiind alcătuit din tehnicieni din afara partidelor. Un derapaj bugetar ar putea afecta nu doar nivelul datoriei publice dar mai ales costul acesteia și capacitatea de refinanțare, în condițiile în care, în prezent, costul datoriei contractate de Guvern este în scădere¹⁵.

---

¹⁴ Vezi *Responsabilitatea fiscal-bugetară și noul Cod fiscal*, de Ionuț Dumitru. <http://www.consiliulfiscal.ro/prezentare-iulie-2015.pdf>

¹⁵ Vezi MFP - Strategia datoriei publice 2015-2017.

ANEXA 1 Datoria publică*

mii RON

Indicatori	dec-08	dec-09	dec-10	dec-11	dec-12	31 dec 13	31 dec 2014	31 oct 2015
I 1. Datoria publică guvernamentală (mln lei)	100.556,4	136.493,8	182.510,3	210.388,6	226.841,9	252.179,8	280.763,8	277.077,8
din care:	91.942,0	126.571,7	167.632,5	199.284,6	213.731,0	237.972,1	265.448,5	261.807,7
a) datorie publică directă, din care:								
- împrumut FMI	0,0	3.950,5	9.645,7	9.977,0	9.496,7	5.026,9	725,9	0,0
- împrumut UE	0,0	6.344,4	15.639,5	21.598,5	22.143,5	22.423,5	22.410,5	15.512,7
b) datorie publică garantată								
- ponderea datoriei publice guvernamentale în PIB (%)	8.614,4	9.922,1	14.877,8	11.104,0	13.110,9	14.207,8	15.315,3	15.270,2
- datoria publică directă, în PIB (%)	19,18%	26,74%	34,19%	37,23%	38,08%	39,55%	42,12%	39,33%
- datorie publică garantată, în PIB (%)	1,64%	1,94%	2,79%	1,96%	2,20%	2,23%	2,30%	2,17%
I 2. Datorie publica guvernamentală (mln EURO)	25.227,4	32.271,1	42.594,8	48.704,4	51.220,9	56.231,1	62.641,1	62.514,7
din care:								
a) datorie publică directă	23.066,2	29.925,2	39.122,6	46.133,9	48.260,4	53.063,1	59.224,1	59.069,5
b) datorie publică garantată	2.161,2	2.345,9	3.472,2	2.570,5	2.960,4	3.168,0	3.417,0	3.445,3
- Ponderea datoriei publice guvernamentale în PIB (%)	19,18%	26,74%	34,19%	37,23%	38,08%	39,55%	42,12%	39,33%
I 3. Datorie publică locală (mii lei)	9.238,7	10.835,2	11.948,9	12.879,4	14.000,7	14.971,1	14.891,7	15.290,2
din care:								
a) contractată direct	8.530,8	10.090,2	11.065,7	12.199,6	13.302,8	14.376,2	14.360,3	14.707,6
b) datorie publică locală garantată - pondere în PIB (%)	707,9	745,0	883,2	679,8	697,9	594,9	531,4	582,6
- datorie publică locală directă, în PIB (%)	1,76%	2,12%	2,24%	2,28%	2,35%	2,35%	2,23%	2,17%
- datorie publică locală garantată, în PIB (%)	1,63%	1,98%	2,07%	2,16%	2,23%	2,25%	2,15%	2,09%
	0,13%	0,15%	0,17%	0,12%	0,12%	0,09%	0,08%	0,08%
I 4. Datorie publică locală (mii EURO)	2.317,8	2.561,8	2.788,7	2.981,51	3.161,4	3.338,3	3.322,5	3.449,8
a) contractată direct	2.140,2	2.385,6	2.582,5	2.824,2	3.003,8	3.205,6	3.203,9	3.318,4
b) datorie publică locală garantată - pondere în PIB (%)	177,6	176,1	206,1	157,4	157,6	132,7	118,6	131,4
	1,76%	2,12%	2,24%	2,28%	2,35%	2,35%	2,23%	2,17%

Indicatori	dec-08	dec-09	dec-10	dec-11	dec-12	31 dec 13	31 dec 2014	31 oct 2015
15. Datoria publică (mln. lei)	109.795,1	147.329,0	194.459,2	223.268,0	240.842,6	267.150,9	295.655,5	292.368,0
16. Datoria publică (mln EURO)	27.545,2	34.832,8	45.383,5	51.686,0	54.382,2	59.569,4	65.963,6	65.964,5
Total datorie publică, în PIB(%)	20,9%	28,9%	36,4%	39,5%	40,4%	41,9%	44,4%	41,5%

PIB (mln. lei) 524.389,0 510.523,0 533.881,0 565.097,0 595.682,0 637.583,0 666.637,0 704.500,0

Curs de schimb la sfârșitul perioadei de raportare (EUR/Lei 3,9860 4,2296 4,2848 4,3197 4,4287 4,4847 4,4821 4,4322

*) în conformitate cu OUG no.64/2007 privind datoria publică **) CNP revizuieste în mod regulat indicatorii macroeconomici, ultima revizuire în data de 6 septembrie 2015

C:\Users\MihaiH\AppData\Local\Microsoft\Windows\NetCache\Content.Outlook\V5VUPR8L\Summary of public and local debt 2008 - octombrie 2015

ANEXA 2 Datoria publică*

Indicatori	2008	2009	2010	2011	2012	2013	<i>mln RON</i>	
							#####	oct. 31, 2015
I 1. Datorie publică guvernamentală internă (RON mii.)	61.523,1	84.349,2	111.625,1	123.091,2	123.531,2	136.554,7	149.321,7	147.876,1
din care:	59.429,0	80.290,2	103.688,7	118.066,0	116.461,1	127.697,7	138.745,6	135.415,5
a) directă	2.094,1	4.059,0	7.936,4	5.025,2	7.070,1	8.857,0	10.576,1	12.460,6
b) garantată - pondere în PIB (%)	11,73%	16,52%	20,91%	21,78%	20,74%	21,42%	22,40%	20,99%
- datorie directă , în PIB (%)	11,33%	15,73%	19,42%	20,89%	19,55%	20,03%	20,81%	19,22%
- datorie garantată, în PIB (%)	0,40%	0,80%	1,49%	0,89%	1,19%	1,39%	1,59%	1,77%
I 2. Datorie publică guvernamentală internă (EURO mii.)	15.434,8	19.942,6	26.051,4	28.495,3	27.893,3	30.449,0	33.315,1	33.364,0
din care:	14.909,4	18.982,9	24.199,2	27.332,0	26.296,9	28.474,1	30.955,5	30.552,7
a) directă	525,4	959,7	1.852,2	1.163,3	1.596,4	1.974,9	2.359,6	2.811,4
b) garantată - pondere în PIB (%)	11,73%	16,52%	20,91%	21,78%	20,74%	21,42%	22,40%	20,99%
I 3. Datorie publică guvernamentală externă (EURO mii.)	9.792,6	12.328,5	16.543,4	20.209,1	23.327,5	25.782,1	29.326,0	29.150,7
din care:	8.156,8	10.942,3	14.923,4	18.801,9	21.963,5	24.589,0	28.268,6	28.516,8
a) directă	0,0	859,0	1.946,5	1.946,5	1.839,1	1.001,8	135,9	0,0
- împrumut FMI	0,0	1.500,0	3.650,0	5.000,0	5.000,0	5.000,0	5.000,0	3.500,0
- împrumut UE	1.635,8	1.386,2	1.620,0	1.407,2	1.364,0	1.193,1	1.057,4	633,9
b) garantată - pondere în PIB (%)	7,44%	10,21%	13,28%	15,45%	17,34%	18,13%	19,72%	18,34%
- datorie directă, în PIB (%) -datorie garantată (%)	6,20%	9,07%	11,98%	14,37%	16,33%	17,30%	19,01%	17,94%
	1,24%	1,15%	1,30%	1,08%	1,01%	0,84%	0,71%	0,40%
/ 4. Total datorie publică guvernamentală, pondere în PIB (5)	19,18%	26,74%	34,19%	37,23%	38,08%	39,55%	42,12%	39,33%
II 1. Datorie publică locală internă (RON mii.)	5.673,5	6.754,9	7.835,8	8.515,0	9.189,0	9.811,7	9.623,2	12.205,0
a) contractată direct **)	5.273,9	6.379,1	7.292,4	8.036,1	8.702,5	9.381,1	9.223,7	11.801,5

Indicatori	2008	2009	2010	2011	2012	2013	#####	oct. 31, 2015
b) garantată - pondere în PIB (%)	399,6 1,08%	375,8 1,32%	543,4 1,47%	478,9 1,51%	486,5 1,54%,	430,6 1,54%	399,5 1,44%,	403,5 1,73%,
II 2. Datorie publică locală externă (EUR mii)	894,4	964,7	959,9	1.010,3	1.086,5	1.150,4	1.175,5	696,1
a) contractată direct **)	817,1	877,4	880,6	963,8	1.038,8	1.113,8	1.146,0	655,7
b) garantată - pondere în PIB (%)	77,3 0,68%	87,3 0,80%	79,3 0,77%	46,5 0,77%,	47,7 0,81%	36,6 0,81%,	29,4 0,79%,	40,4 0,44%
II 3. Total datorie publică locală, pondere în PIB (%)	1,8%	2,1%	2,2%	2,3%	2,4%	2,3%	2,2%	2,2%>
Total datorie publică	109.795,1	147.329,1	194.459,2	223.268,0	240.842,6	267.151,0	295.655,6	292.368,0
I // Total datorie publică, pondere în PIB (%)	20,9%	28,9%	36,4%	39,5%	40,4%	41,9%	44,4%	41,5%,

Nota***)

PIB (RON mii.) 524.389,0 510.523,0 533.881,0 565.097,0 595.682,0 637.583,0 666.637,0 704.500,0

Curs de schimb la sfârșitul perioadei de raportare (EUR/RON) 3,9860 4,2296 4,2848 4,3197 4,4287 4,4847 4,4821 4,4322

*) In conformitate cu OUG. 64/2007 privind datoria publică

**))nu include datoria contractată direct de către unitățile administrativ -teritoriale prin programele SAPARD si garantate de către stat deoarece sunt incluse la poziția I 1.b)

***) prognoza CNP septembrie 2015

ANEXA 3

Proiecția serviciului datoriei publice guvernamentale 2009-2022 *)

mii lei

				10,94%	10,585										
Indicators	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Government public debt service (I+II)	56.900,4 51.113,4 5.787,0	46.106,7 39.091,1 7.015,6	59.485,9 51.008,4 8.477,5	64.274,4 53.718,6 10.555,8	66.170,4 55.865,5 10.304,9	57.561,2 47.929,0 9.632,2	59.507,8 50.109,3 9.398,5	57.833,8 46.974,1 10.859,7	34.391,2 25.575,0 8.816,1	38.490,0 30.898,8 7.591,2	34.187,8 28.077,5 6.110,3	25.846,4 20.860,2 4.986,2	15.691,7 11.680,6 4.011,1	17.110,3 13.941,3 3.169,0	23.179,9 20.409,1 2.770,8
- principal															
- interest and commission															
1. Domestic government public debt service	51.122,8	37.474,2	53.508,3	53.053,7	54.316,1	45.017,6	37.119,6	42.173,2	20.838,3	18.109,9	16.531,0	11.275,5	10.601,6	1.147,7	9.591,3
of which:															
- principal	47.275,2	32.444,2	47.417,2	46.021,3	47.889,8	39.826,0	32.855,8	36.442,0	16.661,6	14.910,9	14.100,3	9.422,4	9.251,0	280,4	8.724,5
- interest and commission	3.847,6	5.030,0	6.091,1	7.032,4	6.426,3	5.191,6	4.263,8	5.731,2	4.176,7	3.199,0	2.430,7	1.853,1	1.350,6	867,3	866,82
II. External government public debt service	5.777,6	8.632,5	5.977,6	11.220,7	11.854,3	12.543,6	22.388,2	15.660,6	13.552,9	20.380,1	17.656,8	14.570,9	5.090,1	15.962,7	13.588,6
of which:															
- principal	3.838,1	6.646,9	3.591,2	7.697,3	7.975,7	8.103,0	17.253,5	10.532,1	8.913,5	15.987,9	13.977,2	11.437,8	2.429,5	13.660,9	11.684,6
- interest and commission	1.939,4	1.985,6	2.386,4	3.523,4	3.878,6	4.440,6	5.134,7	5.128,5	4.639,4	4.392,3	3.679,6	3.133,1	2.660,5	2.301,7	1.904,0
- Average exchange rate Ron/Eur	4,2373	4.2099	4,24	4,4560	4.42	4,44	4,45	4,44	4,42	4,40	4,40	4,40	4,40	4,40	4,37
TOTAL GOVERNMENT DEBT SERVICE IN mln. EUR	13.428,45	10.951,98	14.036,64	14.424,23	14.974,07	12.950,81	13.372,53	13.025,63	7.780,81	8.747,74	7.769,95	5.874,18	3.566,29	3.888,71	5.304,32

Note: Projection on debt contracted at end-October 2015

C:\Users\MihaiH\AppData\Local\Microsoft\Windows\NetCacrie\Content.Outlook\V5VLJPR8L\sde contractat oct 2014-2023 eng (2).xls22.12.2015

ANEXA 4

Serviciul datoriei pentru pachetul financiar extern

- mil euro -

Indicatori	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Total general
Total, serviciul datoriei																
	19,9	100,7	182,7	361,3	1,174,5	1.167,1	1,831,0	112,8	1.262,6	1.435,7	1,042,5	8,8	8,8	608,8	402,7	9.720,1
- rate de capital	0,0	0,0	0,0	125,4	956,8	989,7	1,669,5	0,0	1.150,0	1,350,0	1,000,0	0,0	0,0	600,0	400,0	8.241,4
- plăți dobânzi și comisioane din care:	19,9	100,7	182,7	235,9	217,7	177,4	161,5	112,8	112,6	85,7	42,5	8,8	8,8	8,8	2,7	1.478,6
f) împrumutul M - total, serviciul datoriei	6,9	52,3	62,1	188,4	1,012,0	1.004,9	170,8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.496,6
- rate de capital	0,0	0,0	0,0	125,4	956,8	989,7	169,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.241,4
- dobânzi și comisioane	6,9	52,3	62,1	63,0	55,2	15,2	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	255,2
2) împrumutul UE - total, serviciul datoriei	12,3	42,2	110,5	154,1	151,6	151,6	1.651,6	103,9	1.253,8	1.426,9	1.0336,8	0,0	0,0	0,0	0,0	6.092,4
- rate de capital	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.500,0	0,0	1.150,0	1.350,0	1,000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5.000,0
- dobânzi și comisioane	12,3	42,2	110,5	154,1	151,6	151,6	151,6	103,9	103,8	76,9	33,8	0,0	0,0	0,0	0,0	1092,4
3) împrumuturile BIRD (DPL1, DPL2, DPL3) -																
total, serviciul datoriei	0,3	6,2	10,1	18,6	11,0	10,6	9,3	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6	8,8	608,8	402,7	1.131,0
- rate de capital	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	600,0	400,0	1.000,0
- dobânzi și comisioane	0,8	6,2	10,1	18,8	11,0	10,6	9,3	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	131,0

Notă: proiecție pe baza cursului de schimb la 31.10.2015